

NYÁRÁDY ERAZMUS GYULA
ORSZÁGOS MAGYAR KÖZÉPISKOLAI BIOLÓGIA TANTÁRGYVERSENY
XI. OSZTÁLY – MAROSVÁSÁRHELY
2012. május 5.

FELADATLAP

A feladatlap kitöltésére 1.5 órád van. A feladatlapon 60 sorszámozott tesztfeladatot és 5 feladatot találsz. A tesztfeladatok értéke 1 pont, a feladatoké 2 pont.

A megoldásban szigorúan kövesd a megoldási útmutatót. Az értékelő lapon csak egy betűt karikázhatsz be. Több, vagy nem egyértelmű karikázás esetén, a választ érvénytelennek tekintjük. Sok sikert!

Egyszerű választás

Jelöld meg az egyetlen helyes választ!

1. A mixodémára jellemző:
  - a. exoftálmuszos golyva
  - b. száraz és vastag bőr
  - c. kézreszketés
  - d. testsúlycsökkenés
2. A sima izomrostot jellemzi:
  - a. egy perifériás sejtmag
  - b. két perifériás sejtmag
  - c. egy központi sejtmag
  - d. több perifériás sejtmag
3. Az inzulin:
  - a. fokozza a glikoneogenezist
  - b. gátolja a glükóz felszívódását a bélben
  - c. serkenti a glükóz szállítását a zsírszövetbe
  - d. gátolja a glükóz lebomlását
4. A hallópálya harmadik neuronja itt található:
  - a. hipotalamusz
  - b. híd
  - c. törzsdúcok
  - d. metatalamusz
5. Melyik hormon emeli az osztóeres vérnyomást:
  - a. antidiuretikus hormon
  - b. glukagon
  - c. oxitocin
  - d. parathormon
6. A vér szőlőcukor szintjének határai, 100 ml vérré számítva:
  - a. 50-80 mg
  - b. 50-70 mg
  - c. 70-90 mg
  - d. 90-120 mg

7. Az alveolokapilláris válaszfalat alkotja:
- két hám és egy alaphártya
  - egy kétrétegű hám
  - három alaphártya
  - két hám és két alaphártya
8. Hol termelődnek a vérsejtek?
- májban
  - szövetnedvben
  - torokmandulában
  - vörös csontvelőben
9. A fültőmirigyet beidegzi a:
- X
  - IX
  - VII
  - V
10. A gerincoszlop:
- 31-32 csigolyából áll
  - 12 háti csigolya van
  - 8 nyaki csigolya van
  - 35-36 csigolyából áll
11. Az izommetriás összehúzódások:
- a testtartást biztosító izmokra jellemző
  - az izom megrövidülését feltételezi
  - különböző mozgásformákban nyilvánulnak meg
  - mechanikai munkát valósítanak meg
12. Az arckoponya csontjai:
- járomcsont és ékcsont
  - járomcsont és ekecsont
  - állcsont és rostacsont
  - orrcsont és rostacsont
13. Jelöljétek meg a helyes kijelentést az V. idegre vonatkozóan:
- az állkapocság segítségével a nyelv alatti mirigyeket idegzik be
  - az érző rostjai segítségével a kötőhártyát idegzi be
  - érző rostjai segítségével ízérzékelő információkat vesz fel
  - a mozgató rostjaival az orrlyukak körkörös izmait idegzi be
14. Az elasztázt:
- az enterokináz nevű enzim aktiválja a patkóbélben
  - egy vegyes elválasztású mirigy termeli, amelynek bázikus váladéka van
  - hozzátapad a bélsejtek csúcsi részéhez
  - savas közegben aktív
15. A nyelvgaratideg beidegzi:
- a dobhártya feszítő izmait
  - a verejtékmirigyeket és fültőmirigyeket
  - a garat nyálkahártyáját
  - a nyelv hegyén levő ízlelőbimbókat

16. Közellátáshoz való alkalmazkodás:

- A. a sugaras sugárizmok összehúzódását jelenti
- B. a fényérzékeny látópigmentek elbomlását jelenti
- C. a III. agyideg épségét feltételezi
- D. a szaruhártya és szemlencse görbületi sugarának és fénytörésének növekedését jelenti

17. A harántcsíkolt izomrostban:

- A. a Ca^{2+} felszabadulnak a Golgi féle készülékből
- B. a vastag miofilamentumok aktint, tropomiozint és troponint tartalmaznak
- C. a Ca^{2+} visszaszerzése az endoplazmatikus retikulumba energia felszabadítást igényel
- D. a miozin miofilamentumokat a Z hártya rögzíti

18. Az aldoszteron kiváltja:

- A. a plazma K^+ koncentráció növekedését
- B. a sejten kívüli folydékok és vér mennyiségének csökkenését
- C. a Na^+ tartalom csökkenését a vizeletben
- D. a vizelet savasságának csökkenését a H^+ kiválasztásának csökkenésével

19. A középagyban záródnak azok a reflexek, amelyek kiváltják:

- A. a szem becsukását a szaruhártya érintésével
- B. a pupilla átmérőjének növekedét
- C. egy hanginger irányába való odafordulást
- D. a tüdőszellőzés változását

20. Az agykéreg

- A. a gerincvelőben van
- B. az agyféltekék felszíni rétegét alkotja
- C. csak reflexközpontokat tartalmaz
- D. ide érkeznek a nemtudatosuló érző ingerek

Többszörös választás:

A feladatokban egy kérdésre több válasz is adható a következő variációkban:

A - az 1, 2, 3 válasz helyes

D - csak a 4 válasz helyes

B - az 1 és 3 válasz helyes

E - mind a négy válasz helyes

C - a 2 és 4 válasz helyes

21. Mely tápanyagokat szállítja a nyirok?

- 1. szőlőcukrot
- 2. zsírsavakat
- 3. aminosavakat
- 4. glicerint

22. Melyik állítás hibás?

- 1. A valódi kapillárisok fala egyrétegű hámból és izomszövetből áll
- 2. A valódi kapillárisok artériás részén a vérnyomás átnyomja a vér átszűrhető részét a szövet közötti folyadékba
- 3. A valódikapillárisok vénás részén nincs anyagvándorlás a vér és a szövetek közötti folyadék között.
- 4. A kapillárisok összkeresztmetszete a legnagyobb az emberi szervezetben az összes erek közül.

23. Az izomtónus:
1. az izmok állandó összehúzódását jelenti nyugalomban
  2. a gerincvelő mozgató neuronjaitól érkező sorozatos idegimpulzusok eredménye
  3. hozzájárul a testtartás megőrzéséhez
  4. a felső idegközpontok szabályozzák az extrapiramidális rendszer segítségével
24. Azok a pályák, amelyek az agytörzsön áthaladnak a következő neuronokat tartalmazzák:
1. olyan agykérgi neuronok, amelyek a nyúltagyban vagy gerincvelőben kereszteződnek
  2. a csigolyközi dúcok neuronjai, amelyek a finom tapintást közvetítik
  3. a hő és fájdalom pályájának deutoneuronjait
  4. a test alsó feléből érkező nem tudatos proprioceptív pályák deutoneuronjait
25. A nagy vérkör osztóeres rendszeréről ki lehet jelteni:
1. az aorta egy rugalmas ér, amelynek számos elágazása van
  2. az arteriálák átmérője változó
  3. a belső fejosztóér az agyat látja el vérrel
  4. szállítja az O_2 vért, a tápanyagokat a szövetek irányába és innen vissza a szívhez
26. A háromosztatú ideg:
1. érző és ízérzékelő módon beidegzi a szájüreg nyálkahártyáját
  2. a rágóizmok érző és mozgató rostjait tartalmazza
  3. a pislogó reflexet hozza létre
  4. olyan szomatomotoros rostokat tartalmaz, amelyek a hídban erednek
27. A törzsdúcok:
1. módosítják a piramispályák által irányított automatikus mozgásokat
  2. beindítják, megállítják és irányítják a karok mozgásait járás közben
  3. fokozzák az izomtónust a vörös mag segítségével
  4. részei az agykéreg-törzsdúcok-talamusz-agykéreg idegpályának
28. A hangok frekvenciáját:
1. a rezgések amplitudója befolyásolja
  2. hallható értékei 16 és 20000 Hz közöttiek
  3. alacsony értékek esetében a csiga alapjánál rezonanciát hoz létre
  4. befolyásolja az alaphártya elmozdulásának amplitudóját
29. A pupillatágító reflex sajátosságai:
1. végrehajtói olyan síma izmok, amelyek sugarasan helyezkednek el
  2. központjuk a hídban van
  3. a posztganglionáris rost a nyaki dúcokból ered
  4. afferens pályája viszcerozenzitív rostokból áll
30. A zöldhályog:
1. a szemnyomás és látótér növekedését váltja ki
  2. érzékenységet vált ki az erős fényre
  3. a látóideg gyulladás által kiváltott sérülése okozza
  4. a pályá deutoneuronjának sérülését okozza
31. A kortizol:
1. a szervezet sérülésekkel szembeni reakciója váltja ki termelését

2. termelését egy trophormon stimulálja
  3. emeli a vércukorszintet
  4. aktiválja a lipázokat és növeli a lipémiát
32. A tesztoszteron:
1. fehérje anabolizáló hormon akárcsak az inzulin
  2. serkenti a spermatogenezist
  3. ugyanabból az anyagból származik, mint az aldoszteron
  4. az adenohipofízis luteotrop hormonja serkenti termelését
33. Az A-vitamin hiánya okoz:
1. hemeralópiát
  2. farkasvakságot
  3. szürkületi vakságot
  4. rövidlátást
34. Mely hormonokat választja ki az adenohipofízis:
1. STH
  2. növekedési hormon
  3. prolaktin
  4. TSH
35. Az epe egy folyadék, amely:
1. savas
  2. színtelen
  3. savanyú
  4. keserű
36. Az idegizomorsó afferens rostjai:
1. Elsődleges spirálisan felcsavarodott
  2. Gamma mozgató neuronok
  3. Másodlagos csokor alakú végződések
  4. Alfa mozgató neuronok
37. A középagy magvai:
1. III. IV. agyidegek magvai
  2. Az V-ös agyideg középagyú kötegének magva
  3. A III agyideg járulékos magva
  4. A fekete állomány
38. A tripszin aktiválja:
1. Kimotripsint
  2. Karboxipeptidázt
  3. Amilázt
  4. Elastázt
39. Az izgalmi állapotok kialakulásában részt vesznek:
1. paleokortex
  2. talamusz
  3. hipotalamusz
  4. kisagy
40. Melyik esetben kerül vér a lépünkből a keringési rendszerbe?
1. ha alszunk
  2. ha munkát végzünk

3. ha tartósan magas hegységben tartózkodunk
4. ha a légköri oxigén nyomása hirtelen csökken

Négyféle asszociáció:

A feladat két állítást valamint a „mindkettő” és „egyik sem” megjelölést tartalmazza. Egy kérdésre a négy betűjelből csak az egyik lehet a helyes válasz.

I.

- A) nátriumion
- B) káliumion
- C) mindkettőre igaz
- D) egyikre sem igaz

41. Pozitív töltésű.

42. A vizeletben megtalálható.

43. Aldoszteron hatására fokozódik a visszaszívódása a vesecsatornácskák falán át.

44. A nátrium-kálium pumpa a sejtbe befelé mozgatja.

45. Tovaterjedő potenciálhullám kialakulásakor a sejtbe áramlása idézi elő a membrán belső oldalának pozitívabbá válását.

46. A sejtmembránon át mindig aktív transzporttal mozog.

II.

A. A Corti szerv érzékszetei.

B. A tömlőcske érzékszetei.

C. Mindkettő

D. Egyik sem

47. A receptorsejt, illetve az azokat körülvevő állomány folyadékkal telt üregben található.

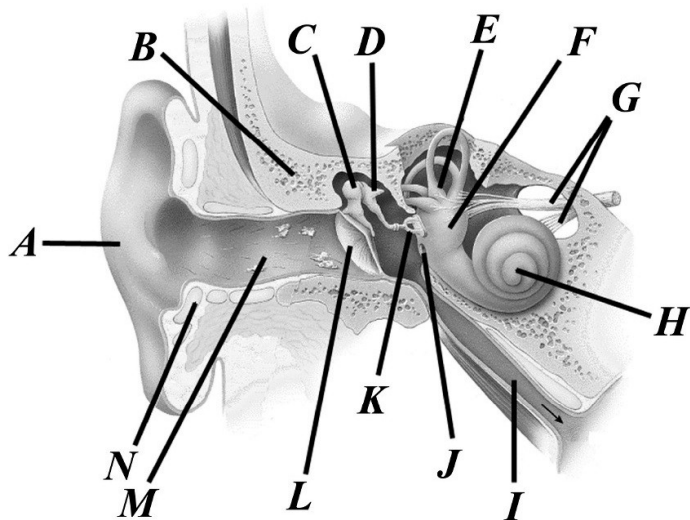
48. Mechanoreceptorok

49. A fej gyorsuló mozgásának érzékelésére alkalmasak.

50. Folyadékban terjedő rezgéshullám hatására jönnek ingerületbe.

Ábrafelismerés

Válaszolj az ábra alapján az alábbi kérdésekre, feladatokra. Az alábbi ábrán az emberi fül felépítését látja.

(Az ábra forrása: <http://www.lm.org/Graphics/Senses/figure%208.5.gif>)

51. Melyik csontot jelöli a B jelzés?

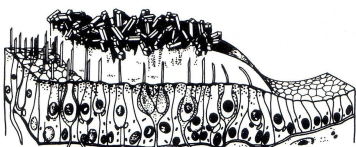
- A. A felső állcsontot.
- B. A halántékcsonatot.
- C. A falcsonatot.
- D. Az ékcsonatot.
- E. A tarkócsontot.

52. Melyik betű jelöli az ábrán az egyensúlyozó ideget:

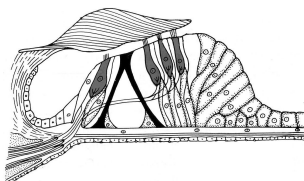
- A. E
- B. F
- C. G
- D. I

53. Melyik betű jelöli az ábrán a külső hallójáratot:

- A. I
- B. L
- C. M
- D. N

I. Receptor

II. Receptor

III. Receptor

54. A feladat első ábráján melyik betűjelzés jelöli azokat a részleteket, melyekben I. receptor elhelyezkedik?
- A. E
  - B. F
  - C. G
  - D. H
55. A feladat első ábráján melyik betűjelzés jelöli azokat a részleteket, amelyekben a II. receptor elhelyezkedik:
- A. E
  - B. F
  - C. G
  - D. H
56. A III. receptor elhelyezkedése:
- A. E
  - B. F
  - C. G
  - D. H
57. Milyen típusú ingerek felfogására specializálódott a fenti 3 receptor-típus? Adja meg a helyes kombináció betűjelét!
- A. I. receptor: hangok; II. receptor: gyorsulás; III. receptor: a fej helyzete.
  - B. I. receptor: a fej helyzete; II. receptor: hangok; III. receptor: gyorsulás.
  - C. I. receptor: a fej helyzete; II. receptor: gyorsulás; III. receptor: hangok.
  - D. I. receptor: gyorsulás; II. receptor: a fej helyzete; III. receptor: hangok.
  - E. I. receptor: gyorsulás; II. receptor: hangok; III. receptor: a fej helyzete.
58. Hol lépnek be a központi idegrendszerbe a belső fület elhagyó agyidegek?
- A. A gerincvelő területén.
  - B. A nyúltvelő területén.
  - C. A középagy területén.
  - D. A köztiagy területén.
  - E. A nagyagy területén.
59. Hol található a pálya harmadik neuronja mindkét analizátornak együttesen:
- A. metalamusz
  - B. hipotalamusz
  - C. talamusz
  - D. Epitalamusz
  - E. Köztiagy
60. Az előbb említett analizátorok egyikének betegsége esetén bedugult fül érzete, nagyothallás, lüktetés lép fel. Jelöljétek az első ábra azon betűjeleit, amelyek a beteg szervrészletben vannak:
- A. A,M,L
  - B. C,D,K
  - C. E,F,G
  - D. J,K,L
  - E. A,K,L

Feladatok (2 pont/feladat)

Válaszd ki az egyetlen helyes feleletet a lehetséges válaszokból úgy, hogy mindhárom alpontra (a, b, c) helyes legyen!

Feladatok

61. Az endokrinológusnál egy olyan beteg jelentkezik, elhízás, magas vérnyomás mellett egy zsírpúp megjelenéséről panaszodik.

- a) Határozzátok meg a tünetek lehetséges okát.
- b) Nevezzetétek meg a betegség egy másik tünetét.
- c) Nevezzetétek meg a betegséget.

a.)	b.)	c.)
A. Pajzsmirigy hipofunkció	A szemek kidülledése	Basedow-Graves betegség
B. Glukokortikoid hiperszekréció	Holdvilág arc	Cushing szindróma
C. Inszulin hiposzekréció	Poliuria, polifágia	Cukorbetegség
D. ACTH hiposzekréció	A bőr elszíneződése	Addison kór

62. A Belégzési Kapacitás-BK, a légzési térfogat és kiegészítő térfogat összege, míg a Működési Maradék Térfogat MMT- a tartalék térfogat és maradék térfogat összege. Számítsátok ki egy serdülő vitálkapacitását, ha BK= 1900 ml, MMT=2900 ml, KT=TT, LT=MT/3.

- A. 3300 ml
- B. 3100ml
- C. 4600 ml
- D. 3500 ml

63. Egy 75 kg-os férfi vércukorszintje 150-175 mg/100 ml vér. Az a gyanúja, hogy cukorbeteg.

- a. Még milyen tüneteknek kellene jelentkezniük, ha tényleg ez a baja?
- b. A cukoranyagcserét befolyásoló hormonra, inzulinra, melyik kijelentés igaz?
- c. Melyik a helyes kapcsolat a táblázatban levő endokrin mirigyek és vércukorszintemelő hormonjai közt?

	a)	b)	c)
--	----	----	----

A.	poliuria	glikogenogenezis	adenohipofízis– vazopresszin
B.	polifágia	serkenti a fehérjeszintézist	mellékvesekéreg– kortizol
C.	híg vizelet	növeli a lipidszintézist	mellékvese velőállománya– adrenalin
D.	túlzott szomjúság	a glikolízist serkenti	neurohipofízis– melatonin

64. Tudva, hogy az izmok 75%-ban vizet tartalmaznak,
- Mennyi víz található egy 60 kg-os ember izomzatában? (a testsúly 40%-a izom)
  - Melyek az izomrost összehúzódásra képes fehérjéi?
  - A poszturális izmokra jellemző izomösszehúzódás típusa

	a)	b)	c)
A	18 kg	Aktin, miozin	izometriás
B	20 kg	Aktin, mioglobin	Izometriás
C	18 kg	Aktin, troponin	Izotóniás
D	20 kg	Aktin, miozin	izotóniás

65. Melyik sorrend jelöli helyesen egyetlen szívösszehúzódás és elernyedés négy szakaszát a billentyűk egymás utáni helyzete alapján, a kamra-szisztolével kezdődően?

P-K: pitvar kamrai billentyűk

A: aortabillentyűk

	1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	4. szakasz
A	P-K még zártak A már zártak	P-K már nyíltak A zártak	P-K még zártak A még nem nyíltak meg	P-K már nyíltak A zártak
B	P-K még zártak A már megnyíltak	P-K már zártak A még nemnyíltak meg	P-K még zártak A már zártak	P-K már megnyíltak A zártak
C	P-K már zártak A még nem nyíltak meg	P-K zártak A megnyíltak	P-K még zártak A már zártak	P-K már nyíltak A zártak
D	P-K már zártak A még nem nyíltak meg	P-K még zártak A már zártak	P-K zártak A megnyíltak	P-K már nyíltak A még zártak
E	P-K már zártak A még nem nyíltak meg	P-K már nyíltak A még zártak	P-K zártak A megnyíltak	P-K még zártak A már zártak